

Katedra psychologie FFUK
Hradčanské nám.
Praha 1
vedení katedry, PhDr. S. Hermochová

22.1.1990.

Vážení kolegové.

V únoru 1990 bylo založeno OF klinických psychologů. Jedním z nejdůležitějších programových bodů tehdejšího OF byla také starost o úroveň i podobu studia psychologie na filosofických fakultách. Úroveň studia od invaze progresivně klesala a to jak v teorii, tak v praktické přípravě posluchačů. Vývoj, můžeme-li takto nazvat onen proces - znamenal nejen pokles prestiže oboru ve společnosti, ale v určité míře ohrožoval i ty občany, kteří byli psychologům svěřováni do péče. Klesající profesionální úroveň psychologů, jmenovitě pak psychologů klinických, komplikovala snahy řady kolegů, rovněž členů katedry psychologie, zajistit klinické psychologii adekvátní postavení ve společnosti, zejména však ve zdravotnictví a všude tam, kde kliničtí psychologové působili.

Jsme si dobře vědomi, že stavem katedry byli postiženi i mnozí učitelé, kteří se přes všechny své snahy, úsilíma dobrou vůlí nemohli prosadit proti vlivům, které byly vedeny z míst nadřazených a to mocenskými, politickými i dalšími prostředky. Neděláme si právo nato posoudit jednotlivé pozitivní i negativní vlivy členů katedry, jde nám pouze o kvalitu studia a přípravu psychologů na své povolání. Z této pozice jsme také vstoupili již počátkem roku 1990 do kontaktu s vedením katedry psychologie v Praze, ale i v jiných místech republiky s návrhem na spolupráci kateder se vznikajícími profesními sdruženími psychologů. Snažili jsme se pomoci při nápravě škod z doby minulé. Jedna z takových schůzek se konala na katedře psychologie FFUK v Praze v květnu 1990. Vedení katedry byl také odevzdán písemný námět na zvýšení úrovně studia.

V prosinci 1990 se konala schůze katedry psychologie FFUK, na kterou byli také pozváni zástupci asociace klinických psychologů, asociace manželských a předmanželských poraden a zástupci psychoterapeutické společnosti.

Ze společného setkání jsme si odnesli poznatek, že současné poměry na katedře psychologie se vyznačují několika znaky:

1. Koncepce studia psychologie je v současné době nejasná, rozporuplná a v mnohých ohledech nesplňuje požadavky na kvalitu i kvantitu přípravy posluchačů.

2. Úroveň přednášek a seminářů je velmi různorodá, což je pocíťováno především studenty.

3. Členové katedry neznají dobře potřeby praxe, i když existují vyjímky. Přesto však je spolupráce mezi katedrou a psychologickými pracovišti mizivá. Totéž ovšem platí i opačně.

4. Na katedře pracují učitelé, kteří se dostali nebo setrvávají ve svých místech z jiných, nežli odborných důvodů.

5. Na katedře existuje řada podstaných, ale neartikulovaných problémů, které nejsou řešeny. Negativně ovlivňují diskrétním způsobem studium.

6. Studenti mají řadu požadavků, které obsahují konstruktivní nápady, spolupráce mezi studenty a katedrou není racionálně propracována, rovněž se nestala integrální součástí práce a rozvoje katedry.

7. Chybí jasné vedení katedry, chybí "směr rozvoje", chybí vedoucí osobnost.

Navrhujeme a dovoluujeme si také doporučit:

1. Provést rekonstrukci katedry a to v etapách. V první etapě by katedra měla provést některé nezbytné změny personální a to v těch případech, kdy účast ve sboru učitelů nepčináší ani studentům, ani katedře potřebnou a nezbytně nutnou profesionální úroveň. Takové změny však spadají do kompetence katedry a fakulty.

2. Koncepční změny je nezbytné provádět postupně, promyšleně a energicky. S těmito změnami souvisí i personální obsazení katedry učitelským sborem. Doporučujeme využívat externí učitele a to na smlouvu o díle. Posouzení kvality odvedené práce by bylo důvodem k obnovení nebo neobnovení další spolupráce, dočasná smlouva je výhodná i proto, že lze operativně měnit směr vývoje výuky i oboru.

3. Proces rekonstrukce katedry doporučujeme konzultovat s odborníky z praxe, jiných kateder a odborných ústavů a to i nepsychologických, které mají k psychologii odborný vztah.

4. Doporučujeme vytvořit kolegium katedry, které by bylo sestaveno i z odborníků, kteří nejsou členy katedry, ze studentů. Toto kolegium by se scházelo na pravidelné pracovní setkání a úkolem kolegia by bylo hodnocení stavu katedry a vytváření budoucího programu.

Domníváme se, že každé oddělení by mělo při koncipování svého programu udržovat co nejtěsnější vztahy s odborníky z praxe. Minulá léta totiž ukázala, jak obrovský byl hiatus mezi výukou a praxí. Profesní asociace psychologů i psychologická komora a rovněž zastoupení psychologů ve vědeckých radách ministerstev /MZ již klinického psychologa přijalo/ mohou mít pozitivní vliv na uplatnění psychologie v praxi a na druhou stranu, mohou přispět katedře zpětnovazebně.

Máme zato, že je třeba zvolit nového vedoucího katedry, který by byl na vysoké teoretické úrovni, měl i zkušenost pedagogickou a v neposlední řadě i zkušenosti z praxe. Navíc bude třeba, aby byl člověkem koncepčním a organizátorem.

Klinická psychologie v praxi vyžaduje následující znalosti a vědomosti:

1. Vzdělání teoretické. Při koncipování náplně práce klinického psychologa ve zdravotnictví panovala obecná shoda, že kromě obecných předmětů psychologie a předmětů speciálních by pregraduální studium mělo obsahovat vzdělání ve filosofii. Máme na mysli historii filosofie, moderní filosofii a filosofické problémy psychologie.

Dále je nezbytné vzdělání ve společenských vědách, kam patří:

a/ sociologie, kulturní antropologie, politologie, psychohistorie, psychologie ekonomie a marketingu.

b/ za nezbytné je vzdělání v následujících medicínských předmětech: anatomie, fyziologie, patofyziologie, psychofyziologie, neurofyziologie, základy vnitřního lékařství, traumatologie a dětské lékařství.

c/ prevence duševních onemocnění.

d/ psychoterapeutické minimum. Obsahuje asi 80 hodin osobní zkušenosti, teorie psychoterapie a vedení psychoterapie. Toto studium se již zavádí na lékařských fakultách.

e/ povinná praxe. Obsahuje pobyt na klinických pracovištích, za optimální navrhuje dvě pracoviště somatická a dvě psychologicko-psychiatrická. Délka praxe i počet hodin musí být srovnatelný s délkou praxe mediků.

Akcent na praxi neznámá oslabení teoretické výuky. Tu je ovšem třeba modernizovat, aktualizovat a zvýšit její náročnost.

Rovněž se domníváme, že by bylo užitečné, aby se katedra zapojila do výzkumné činnosti a získala tak prostředky k modernímu vybavení. Pro klinickou psychologii je např. nutné např. testové zabezpečení, TV okruh, záznamová technika, počítač, atp.

Považujeme za nutné, aby klinická psychologie byla studována nikoliv pět, ale šest let!

Za výbor Psychoterapeutické spol. Léč.
 společnosti JEP při FVL UK.
 Dr. Jan Skála, CSc.